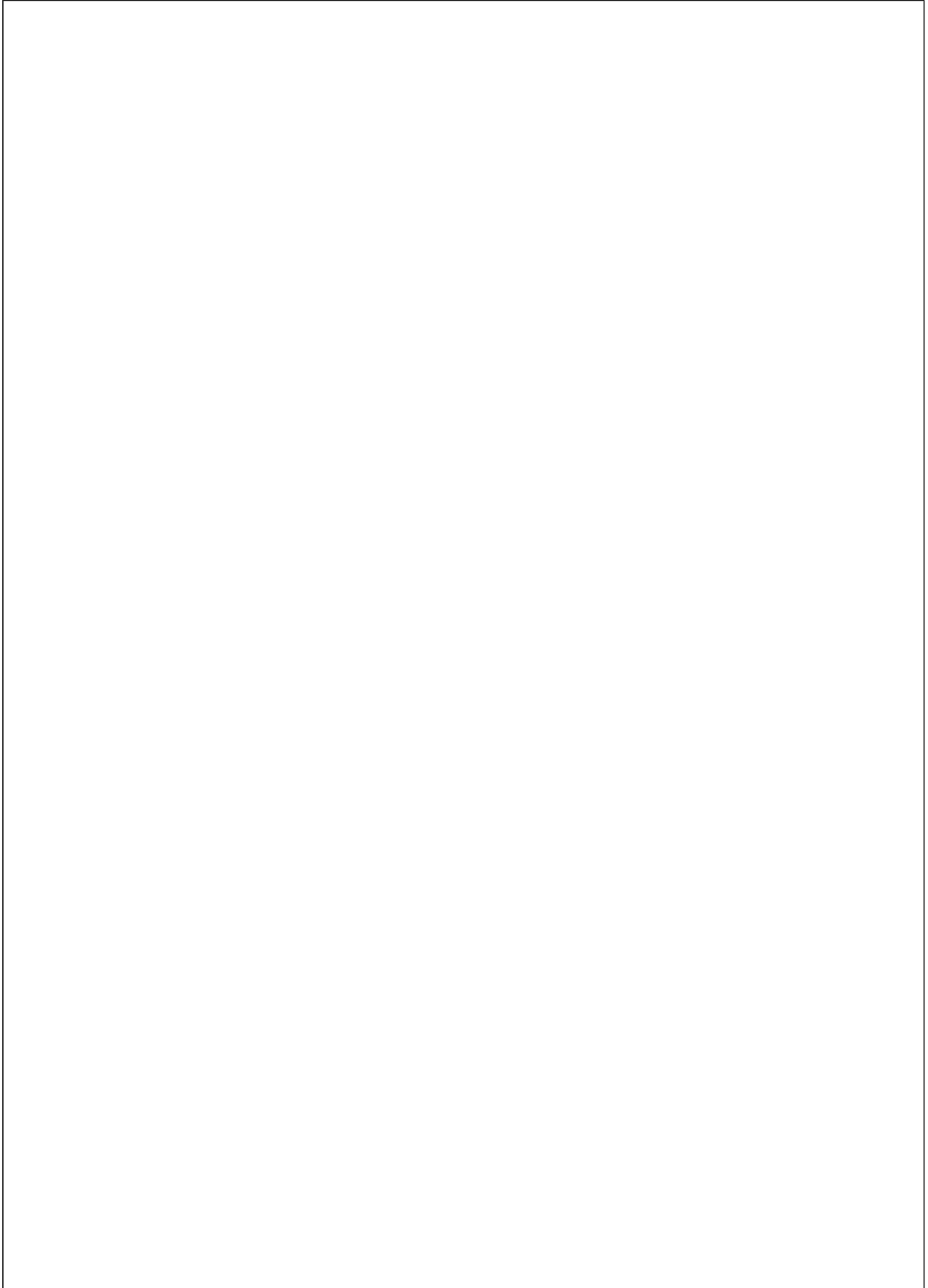

Instytut Pamięci Narodowej

[https://ipn.gov.pl/pl/aktualnosci/218078,Odsloniecie-upamietnienia-ofiar-niemieckich-zbrodni-i-terroru-wi-
ezniow-obozu-w-S.html](https://ipn.gov.pl/pl/aktualnosci/218078,Odsloniecie-upamietnienia-ofiar-niemieckich-zbrodni-i-terroru-wi-
ezniow-obozu-w-S.html)
01.03.2026, 03:15

Odsłonięcie upamiętnienia ofiar niemieckich zbrodni i terroru – więźniów obozu w Spytkowicach

25 kwietnia 2025 r. odbyła się uroczystość odsłonięcia upamiętnienia ofiar niemieckich zbrodni i terroru – więźniów obozu w Spytkowicach (pow. wadowicki). Tablica została sfinansowana przez Gminę Spytkowice i IPN. Inicjatorem jego powstania było Stowarzyszenie Ofiar Wojny. W wydarzeniu wziął udział dr Michał Wenklar, zastępca dyrektora Oddziału IPN w Krakowie.

25.04.2025

Uroczystości rozpoczęły się mszą świętą w kościele św. Katarzyny Aleksandryjskiej w Spytkowicach. Następnie uczestnicy spotkali się w pobliżu stacji kolejowej, gdzie organizatorzy oraz goście zabrali głos. Po uroczystym odsłonięciu upamiętnienia oraz poświęceniu, delegacje złożyły kwiaty.

Obóz pracy w Spytkowicach

Niemiecki obóz pracy przymusowej w Spytkowicach funkcjonował od zimy 1940-1941 r. Początkowo osadzono w nim kilkuset Żydów z Polski, Austrii, Belgii, Francji i Holandii (część mieszkańców wsi wspominała także o Żydach z Czechosłowacji, Rumunii i Węgier). Więźniowie byli przetrzymywani w kilku barakach przy drodze Kraków – Oświęcim, w pobliżu stacji kolejowej w Spytkowicach. Niemcy wykorzystywali więźniów do pracy przy rozbudowie pobliskiej infrastruktury kolejowej na potrzeby Rzeszy Niemieckiej, a także do rozładunku przybywających na stację transportów węgla, drewna, elementów metalowych.

Co najmniej kilkudziesięciu Żydów zmarło. Początkowo zwłoki grzebano w lesie niedaleko obozu, następnie wywożono je na cmentarz żydowski w pobliskim Zatorze. Według relacji Erny Tuchschnajder z Będzina, przetrzymywanej w obozie przez osiem miesięcy w 1941 r., jeden więzień został powieszony za próbę ucieczki, innego zastrzelił strażnik.

Po likwidacji obozu w 1942 r. Niemcy wysłali Żydów do Trzebini, oraz do Łaz koło Zawiercia (obozy pracy przymusowej dla Żydów). Niewykluczone, że część więźniów skierowano także do KL Auschwitz i obozu pracy w Szczakowej.

W opuszczonych barakach w Spytkowicach umieszczono Polki i Ukrainki. Według relacji jednej z mieszanek miejscowości więźniarki mogły opuszczać teren obozowy. W świetle wspomnień Adeli Misiny, która do obozu w Spytkowicach trafiła w marcu 1942 r. kobiety otrzymywały w tym czasie wynagrodzenie za pracę. „Wystarczało na jednorazowy zakup chleba”.

Obóz został zlikwidowany prawdopodobnie w lutym 1943 r. (według niektórych relacji dopiero w momencie zbliżania się frontu). Przeszło przez niego co najmniej kilkaset osób wielu narodowości.

II wojna światowa, Okupacja niemiecka, Zbrodnie niemieckie

Upamiętnienie